



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Jana Kratochvíla v právní věci žalobců: **a) I. S.**, zastoupený JUDr. Ondřejem Tošnerem, Ph.D., advokátem se sídlem Slavíkova 1568/23, Praha 2, **b) RNDr. M. D., Ph.D.**, **c) Mgr. O. D.**, oba zastoupeni Mgr. Markem Novotným, advokátem se sídlem Na viničních horách 493/25, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hl. m. Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, **za účasti:** I) New Square Associates s.r.o., se sídlem U průhonu 466/22, Praha 7, zastoupený JUDr. Alenou Bányaiovou, CSc., advokátkou se sídlem Lazarská 13/8, Praha 2, II) CETIN a.s. (dříve Česká telekomunikační infrastruktura a.s.), se sídlem Českomoravská 2510/19, Praha 9, III) Společenství vlastníků jednotek domu Závěrka 11, se sídlem Závěrka 768/11, Praha 6, IV) Živnostenská Development Capital, s.r.o., se sídlem Závěrka 768/11, Praha 6, V) PhDr. R. V., Ph.D., VI) prof. E. E., Ph.D., VII) O. T., VIII) Ing. P. Š., IX) Ing. J. S., X) Ing. M. Z., XI) Ing. arch. R. P., XII) MUDr. M. Ž., XIII) Ing. Bc. P. B., v řízení o kasačních stížnostech žalobce a) a žalobců b) a c) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 171/2019-466,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 171/2019-466, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Úřad Městské části Praha 6, odbor výstavby, poté, co bylo jeho předchozí územní rozhodnutí v dané věci a následně též stavební povolení zrušeno na základě rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2015, č. j. 5 A 216/2012-131, ve spojení s rozsudkem

Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 As 111/2015-67, spojil na žádost osoby zúčastněné na řízení I) (stavebníka) řízení o její žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby „*Novostavba bytového domu Závěrka včetně napojení na infrastrukturu*“, zahájené dne 11. 5. 2011 a vedené pod sp. zn. SZ MCP6 047033/2011/OV/Krá, řízení o její žádosti o stavební povolení na tuto stavbu, zahájené dne 7. 8. 2014 a vedené pod sp. zn. SZ MCP6 064826/2014/OV/Mai, a řízení o její žádosti o stavební povolení na stavbu „*Prodloužení komunikace Závěrka*“ v rámci realizace záměru předmětné stavby, zahájené dne 7. 8. 2014 a vedené pod sp. zn. SZ MCP6 064824/2014/OV/Mai, a následně vydal v tomto společném řízení na základě dokumentace pro územní rozhodnutí a projektové dokumentace, jež osoba zúčastněná na řízení I) doplnila v souladu se zmiňovanými rozsudky správních soudů, rozhodnutí ze dne 15. 8. 2017, č. j. MCP6 059415/2017, sp. zn. SZ MCP6 086023/2016/OV/Jed.

[2] Výrokem I. tohoto rozhodnutí stavební úřad umístil posuzovanou stavbu na pozemcích parc. č. Xa, Xb, Xc, Xd, Xe, Xf, Xg, Xh, Xi, Xj a Xk, v k. ú. B., v Praze 6 a stanovil pro její umístění podmínky. Výrokem II. vydal stavební úřad stavební povolení na uvedenou stavbu na pozemcích parc. č. Xa, Xb, Xc, Xd, Xe, v k. ú. B., v Praze 6 a stanovil podmínky pro provedení stavby. Výrokem III. vydal stavební úřad stavební povolení na stavbu „*Prodloužení komunikace Závěrka*“ v rámci realizace záměru posuzované stavby a stanovil podmínky pro provedení této stavby. Výrokem IV. stavební úřad rozhodl o námitkách účastníků řízení k umístění stavby, uplatněných nejpozději při veřejném ústním jednání konaném dne 20. 9. 2011 a dne 25. 1. 2017.

[3] Rozhodnutím ze dne 4. 9. 2019, č. j. MHMP 1794240/2019, sp. zn. S-MHMP 1851095/2017/STR, žalovaný zamítl odvolání některých účastníků řízení (včetně žalobců) proti uvedenému rozhodnutí stavebního úřadu a toto rozhodnutí potvrdil.

[4] Žalobce a) a žalobkyně b) spolu se žalobcem c) podali proti uvedenému rozhodnutí žalovaného žaloby k Městskému soudu v Praze. Řízení o těchto žalobách byla usnesením městského soudu ze dne 21. 11. 2019, č. j. 10 A 171/2019-121, spojena ke společnému projednání.

[5] Městský soud nejprve rozsudkem ze dne 22. 12. 2020, č. j. 10 A 171/2019-304, ve znění opravného usnesení ze dne 17. 2. 2021, č. j. 10 A 171/2019-336, zrušil rozhodnutí žalovaného i stavebního úřadu a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[6] Tento rozsudek Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 6. 3. 2023, č. j. 5 As 25/2021-174, ke kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení I) zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Nejvyšší správní soud městskému soudu vytkl nesprávný postup při posouzení souladu posuzované stavby se stávající zástavbou a dodržení územním plánem stanovených limitů výstavby ve stabilizovaném zastavěném území. Při posouzení žalobních námitek týkajících se souladu stavby s urbanisticko-architektonickými rysy prostředí, do něhož je stavba umísťována, městský soud vybočil z mezí soudního přezkumu odborných závěrů správních orgánů, neboť namísto toho, aby přezkoumal úvahy žalovaného, předestřel vlastní alternativní pohled na danou otázku. Nejvyšší správní soud se navíc neztotožnil s některými dílčími závěry městského soudu týkajícími se nepřiměřenosti rozměrů posuzované stavby

pokračování

ve vztahu k okolní zástavbě. Také při posouzení dodržení limitů výstavby stanovených územním plánem pro stabilizované zastavěné území městský soud namísto přezkumu odborných závěrů správních orgánů předeslал vlastní odlišné závěry. Nejvyšší správní soud v dané souvislosti dále uvedl, že závěry žalovaného o tom, že daný stavební záměr lze považovat za dotvoření stávající urbanistické struktury dané lokality a rovněž za její částečnou rehabilitaci, jsou dostatečně odůvodněné, opírající se o řádně zjištěný skutkový stav a zohledňují urbanistickou strukturu širšího okolí posuzované stavby. Dodal, že skutečnost, že stavebním záměrem nedojde k úplnému propojení ulic U Dvora a Liborova s ulicí Závěrka, sama o sobě neznámá, že by záměr nedotvářel stávající urbanistickou strukturu dané lokality.

[8] Pokud se jedná o posouzení souladu posuzované stavby s okolní zástavbou z hlediska její výšky, Nejvyšší správní soud předeslал, že není na místě mezi referenční stavby pro posouzení převažující výškové hladiny lokality řadit pouze či převážně stavby bezprostředně sousedící s povolanou stavbou, resp. stavby v daném vnitrobloku. Posouzení je třeba provést v kontextu lokality, v níž se daná stavba nachází dle relevantních územně analytických podkladů. Městský soud správnost žalovaným zvolené metody stanovení výškové hladiny lokality podrobně neposoudil. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že v posuzovaném případě nebylo zachování určité výškové hladiny územním plánem zakotveno jako samostatný limit pro výstavbu v dané lokalitě, nýbrž pouze jako jedno z hledisek pro vyhodnocení toho, zda posuzovaná stavba představuje přípustné řešení s ohledem na limit výstavby ve stabilizovaném území. Dodržení stávající výškové hladiny tedy v této věci není samo o sobě podmínkou nutnou ani dostačující pro závěr o dodržení limitů výstavby. Umísťovaná stavba by měla mj. také navazovat na bezprostředně sousedící budovy, zejména na jejich hlavní římsu a jimi založenou uliční čáru. To by v případě, že by svou výškou nemohla přesáhnout 12 m, jak uvádějí žalobci, bylo s ohledem na architektonické řešení sousední budovy č. p. XI v podstatě nemožné. Nejvyšší správní soud tedy uzavřel, že i kdyby výšková hladina dané lokality skutečně nepřesahovala 12 m, nemohla by tato skutečnost sama o sobě vést k závěru, že posuzovaný stavební záměr nelze v tomto místě umístit ani realizovat.

[9] Závěry městského soudu týkající se žalobních námitek, podle nichž daná stavba zasahuje nad přiměřenou míru do způsobu využití zahrady žalobkyně b) a žalobce c) jejím přílišným zastíněním, resp. že po jejím umístění nebude na daných pozemcích dodržena technická norma ČSN 73 4301, shledal Nejvyšší správní soud nepřezkoumatelnými. Městský soud dané skutečnosti označil za podpůrný důvod zrušení rozhodnutí žalovaného, ačkoliv (správně) poukázal na to, že daná technická norma je pouze doporučující a že pozemky ve vnitroblocích jsou běžně zastíněny okolními budovami, žalobcům b) a c) tedy tím, že daný blok dosud nebyl dokončen a jejich pozemek zastíněn, nevzniklo žádné legitimní očekávání, že se tento stav nemůže změnit.

[10] Následně městský soud věc znovu posoudil a shora uvedeným rozsudkem ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 171/2019-466, obě žaloby jako nedůvodné zamítl.

[11] Městský soud se nejprve zabýval žalobními námitkami vztahujícími se k procesnímu postupu správních orgánů a obsahu spisové dokumentace. Konstatoval, že správní orgán I. stupně pochybil, pokud ke svému rozhodnutí nepřipojil grafickou přílohu dle § 9 vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a

stavebního řádu (dále jen „vyhláška č. 503/2006 Sb.“; zmínku o „*grafické příloze rozhodnutí o umístění stavby*“ obsahoval § 9 odst. 5 vyhlášky č. 503/2006 Sb., ve znění účinném do 19. 4. 2018 – pozn. NSS), nejednalo se však o vadu řízení, která by způsobovala nezákonnost přezkoumávaného rozhodnutí, neboť účastníci řízení byli v průběhu řízení řádně seznámeni s projektovou dokumentací. K námitce, podle níž součástí dokumentace nebyly výkresy dokumentující celkové urbanistické a architektonické začlenění stavby v území podle bodu D písm. g) přílohy č. 4 vyhlášky č. 503/2006 Sb. (jedná se o znění přílohy č. 4 této vyhlášky účinné do 28. 3. 2013 – pozn. NSS), městský soud uvedl, že tyto výkresy v aktualizované dokumentaci byly (zejm. výkres č. 2.11, Panoramatický pohled na bytový komplex Závěrka).

[12] Námitku, podle níž byl stavební záměr v průběhu řízení nepřipustně rozšířen na další pozemky, neshledal městský soud důvodnou. Poukázal na to, že k dané změně dokumentace došlo v reakci na zrušení původního územního rozhodnutí správními soudy z důvodu nedodržení odstupové vzdálenosti stavby od pozemní komunikace, neshledal tedy důvod, proč by stavebník [osoba zúčastněná na řízení I]) neměl následně dostat příležitost uvést dokumentaci do souladu se závazným právním názorem soudu. Skutečnost, že v průběhu řízení dochází ke změnám v dokumentaci, je běžná, a nemůže představovat vadu řízení, neboť tento postup nelze bez dalšího považovat za rozšíření předmětu řízení. Žalobci měli možnost se ke změnám dokumentace vyjádřit a učinili tak, takže i pokud by se jednalo o změnu předmětu řízení, o níž měl správní orgán rozhodnout usnesením, nepředstavovala by skutečnost, že tak neučinil, vadu řízení, jež by měla za následek nezákonnost jeho rozhodnutí o věci samé.

[13] Za nezákonné nepovažoval městský soud ani to, že žalovaný v posuzovaném případě spojil původní územní řízení s řízením stavebním. Dle městského soudu se jednalo o situaci, kdy bylo na místě uplatnit analogicky § 78 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2017, neboť stavba byla umístěna ve stabilizovaném a územně analytickými podklady detailně popsaném území, pro které existuje územní plán. Městský soud rovněž nepřisvědčil námitce, podle níž správní orgány uplatnily na věc nesprávné stavební předpisy, neboť pro posouzení věci bylo relevantní nařízení hl. m. Prahy č. 10/2016 Sb. HMP, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (pražské stavební předpisy), v relevantním znění (dále jen „pražské stavební předpisy“), a nikoliv obecně závazná vyhláška hl. m. Prahy č. 26/1999 Sb. HMP, o obecných technických požadavcích na výstavbu v hlavním městě Praze (dále jen „vyhláška OTPP“). Za podstatné z pohledu přechodných ustanovení v § 85 pražských stavebních předpisů považoval městský soud to, kdy byla vypracována a předložena stavebnímu úřadu původní dokumentace, ne to, kdy došlo k její pozdější úpravě.

[14] K žalobním námitkám týkajícím se nesouladu stavby s prostředím, do něhož má být umístěna, městský soud odkázal na výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu, jimiž tuto námitku městský soud považoval v zásadě za vypořádanou. K dílčí argumentaci týkající se rozlohy bytů v posuzované stavbě, městský soud dodal, že tato skutečnost není způsobilá přímo zasáhnout do práv žalobců. Pokud jde o vypořádání žalobních námitek týkajících se rozporu posuzované stavby s územním plánem, městský soud shrnul právní názor, který zastával ve svém předchozím rozsudku, a závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem. Městský soud konstatoval, že důvody, pro které původně považoval výběr referenčních

pokračování

staveb pro určení výškové hladiny za nepřekroumatelný a celkový objem stavby za překračující limity stanovené územním plánem, Nejvyšší správní soud neshledal relevantními. Také tento žalobní bod považoval městský soud za vypořádaný již Nejvyšším správním soudem.

[15] Ani žalobní námitky žalobců b) a c) týkající se zastínění zahrady nacházející se na jejich pozemcích neshledal městský soud důvodnými. Zopakoval, že technická norma ČSN 73 4301 není závazným právním předpisem, a její nedodržení tedy ještě nevede k závěru o nezákonnosti povolené stavby. Městský soud připustil, že umístěním dané stavby dojde k určitému snížení úrovně soukromí žalobců b) a c), v městské zástavbě je však třeba očekávat, že se bytové domy nacházejí relativně blízko sebe. Posuzovaný záměr v tomto směru nepředstavuje zásadní změnu.

II.

Obsah kasačních stížností a dalších podání

[16] Žalobce a) [stěžovatel a)] a také žalobkyně b) [stěžovatelka b)] a žalobce c) [stěžovatel c)] napadli shora uvedený rozsudek městského soudu kasačními stížnostmi, a to v obou případech ten výrok rozsudku městského soudu, jímž se zamítá žaloba stěžovatele a), resp. žaloba stěžovatelů b) a c), a dále vždy příslušný související výrok o nákladech řízení.

[17] Stěžovatel a) ve své kasační stížnosti trvá na tom, že posuzovaná stavba není v souladu s územně plánovací dokumentací, neboť nedotváří ani nerehabilituje stávající urbanistickou strukturu, ale naopak ji narušuje. Dle stěžovatele a) městským soudem citované závěry Nejvyššího správního soudu týkající se této otázky nejsou vyčerpávající. Kromě návaznosti stavby na sousední dům č. p. XI bylo na místě porovnat její rozměry s rozměry okolních staveb, což však soudy ani žalovaný neučinili. Dále stěžovatel a) v dané souvislosti namítá, že se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neboť mj. neposoudil správnost žalovaným zvolené metody stanovení výškové hladiny lokality. Dle stěžovatele a) v tomto případě postupoval žalovaný nesprávně, neboť záměr neposoudil ve vztahu k celkovému širšímu okolí, včetně ulic Za Strahovem a Šlikova.

[18] Podle názoru stěžovatele a) dále městský soud (ani Nejvyšší správní soud) nevypořádal žalobní námitku, podle níž je posuzovaný stavební záměr výškovou a současně převýšenou stavbou ve smyslu oddílu 15 bodu 35 a 61 přílohy č. 1 územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy, v relevantním znění (dále jen „regulativy ÚP“), a žalovaný tedy měl stavbu posoudit z hledisek uvedených v oddílu 7 pododdílu 7b) bodu 4 regulativů ÚP, což však neučinil.

[19] Stěžovatel a) trvá rovněž na tom, že stavba je v rozporu s urbanisticko-architektonickými charakteristikami a hodnotami prostředí, do něhož je umísťována. Také v této souvislosti stěžovatel a) uvádí, že se posuzovaná stavba svými rozměry vymyká charakteru okolní zástavby a nepředstavuje žádoucí přechod mezi bytovou zástavbou v ulici Šlikova a drobnou zástavbou v ulicích U Dvora a Za Strahovem. Ani tuto námitku dle stěžovatele a) Nejvyšší správní soud ve svém předchozím rozsudku v úplnosti neposoudil, neboť městskému soudu pouze vytkl, že při jejím posouzení vykročil z mezí soudního přezkumu. Žalovaný dle stěžovatele a) dostatečně nezjistil skutkový stav věci a do svého

posouzení nezahrnul sousední drobnou historickou zástavbu v městské památkové zóně Tejnka.

[20] Stěžovatel a) dále nesouhlasí se závěry, jimiž městský soud vypořádal námitku neúplnosti dokumentace. Trvá na tom, že v dokumentaci nebyly založeny výkresy, jež byly stanoveny v bodě D písm. g) přílohy č. 4 vyhlášky č. 503/2006 Sb., a ani městský soud tyto výkresy neoznačil. Žalovaný rovněž v rozporu s oddílem 7 pododdílem 7a) bodem 5 regulativů ÚP neposoudil danou stavbu v místním urbanistickém kontextu, ač se jedná o výškovou stavbu, a městský soud toto jeho pochybení nezohlednil, resp. nevypořádal související žalobní námitku.

[21] Stěžovatel a) považuje za nesprávný rovněž závěr městského soudu o nedůvodnosti žalobní námítky, podle níž správní orgány umožnily v rozporu se zákonem rozšíření posuzované žádosti na další pozemky, kterých se projekt původně netýkal.

[22] Městský soud dle stěžovatele a) nepřipustně bagatelizuje v žalobě namítanou vadu rozhodnutí stavebního úřadu v podobě absence jeho grafické přílohy.

[23] Námitky uplatněné v kasační stížnosti stěžovatelů b) a c) se zčásti překrývají s námitkami uplatněnými v kasační stížnosti stěžovatele a). Nad rámec již uvedeného stěžovatelé b) a c) namítají, že městský soud rozhodl o věci, aniž by nařídil ústní jednání, ač pro to nebyly splněny podmínky. Městský soud stěžovatele b) a c) poučil o možnosti rozhodnout ve věci bez jednání a stanovil jim lhůtu pro sdělení nesouhlasu s tímto postupem. Vzhledem k tomu, že městský soud ještě před uplynutím dané lhůty nařídil ve věci jednání, stěžovatelé b) a c) důvodně předpokládali, že soud nehodlá rozhodovat bez jednání, a nepovažovali tedy za nutné soudu výslovně sdělovat nesouhlas s tímto postupem. Stěžovatelé b) a c) podotýkají, že již podáním ze dne 20. 12. 2019 městskému soudu sdělili, že na nařízení jednání trvají. Jednání bylo následně opakovaně odročováno s tím, že v posledním přípisu o zrušení jednání, které bylo nařízeno na 5. 10. 2023, městský soud uvedl, že jednání bude nařízeno ihned poté, co bude rozhodnuto o oznámení o podjatosti předsedkyně senátu. Poté, co Nejvyšší správní soud o tomto oznámení rozhodl, však městský soud jednání nenařídil a v rozporu s legitimním očekáváním stěžovatelů b) a c) vydal nyní přezkoumávaný rozsudek.

[24] Stěžovatelé b) a c) rovněž považují za nedostatečně odůvodněné a nesprávné vypořádání žalobních námítek týkajících se rozporu posuzované stavby s prostředím, do něhož má být umístěna. Městskému soudu vytýkají, že pouze otrocky převzal závěry Nejvyššího správního soudu, aniž by dané žalobní námitky sám zhodnotil. Vypořádání žalobních námítek týkajících se posouzení souladu stavby s územně plánovací dokumentací městským soudem považují stěžovatelé b) a c) za nepřezkoumatelné z důvodu jeho nesrozumitelnosti, neboť jim není zřejmé, proč městský soud danou argumentaci neshledal důvodnou, respektive, jak na věc aplikoval závěry, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud. Stěžovatelé b) a c) dále nesouhlasí s vypořádáním žalobní námítky nedostatečného posouzení zásahu do pohody jejich bydlení. Také v tomto případě považují rozsudek městského soudu za nesrozumitelný a tedy nepřezkoumatelný. Městský soud rovněž nevypořádal některé dílčí žalobní námitky vznesené stěžovateli b) a c).

pokračování

[25] Dále stěžovatelé b) a c) trvají na tom, že v posuzované věci došlo v rozporu se zákonem ke spojení územního a stavebního řízení, ačkoliv k tomu nebyly splněny podmínky, a nesouhlasí se závěrem městského soudu o tom, že nenamítali, že by v důsledku spojení řízení bylo zasaženo do jejich práv.

[26] Stěžovatelé b) a c) považují za nesprávný také závěr městského soudu o tom, že na věc dopadá vyhláška OTHP, a nikoliv pražské stavební předpisy. Městský soud dle jejich názoru nesprávně vyložil přechodné ustanovení § 85 odst. 1 pražských stavebních předpisů. Pokud osoba zúčastněná na řízení I) původní dokumentaci po zrušení původního územního rozhodnutí přepracovala, měla být tato dokumentace jako nový záměr posuzována podle pražských stavebních předpisů.

[27] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že považuje obě kasační stížnosti za nepřijatelné dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. a navrhl jejich odmítnutí.

[28] Osoba zúčastněná na řízení I) ve svém vyjádření uvedla, že obě kasační stížnosti jsou v převážném rozsahu nepřijatelné, neboť napadají části rozsudku, v nichž se městský soud řídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, a ve zbylém rozsahu jsou nedůvodné. Závěry městského soudu považuje za správné a dostatečně odůvodněné. Námitka nenařízení jednání je podle osoby zúčastněné na řízení I) nedůvodná. Jednání dle jejího názoru nebylo k rozhodnutí ve věci potřebné a stěžovatelé b) a c) neuvedli, jakým způsobem postup městského soudu zasáhl do jejich práv.

[29] Další osoby zúčastněné na řízení se ke kasačním stížnostem nevyjádřily.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[30] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že obě byly podány včas, neboť byly podány ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), jsou podány oprávněnými osobami, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a jsou zastoupeni advokáty (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[31] Vzhledem k tomu, že posuzované kasační stížnosti směřují proti rozsudku, jímž městský soud rozhodl znovu poté, co bylo jeho původní rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem, musel se soud nejdříve zabývat jejich přípustností. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřijatelná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem soudu.

[32] Právým smyslem výše uvedeného ustanovení je zamezit tomu, aby se Nejvyšší správní soud musel zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a kdy se tímto právním názorem krajský (městský) soud řídil. Výklad uvedeného ustanovení provedl Ústavní soud v nález ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05, na který navázal rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), kde uvedl: „Ze zákazu opakované

kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva. [...] Lze tedy shrnout, že ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným.“

[33] Stěžovatelé městskému soudu v kasačních stížnostech vytýkají mj. nerespektování závazného právního názoru vysloveného v předchozím rozsudku Nejvyššího správního soudu, jež má spočívat zejména v tom, že městský soud podle stěžovatelů neodstranil vadu nepřezkoumatelnosti svého předešlého rozhodnutí při vypořádání některých žalobních bodů, dále stěžovatelé namítají nesprávné posouzení či nepřezkoumatelnost ve vztahu k žalobním bodům, k nimž se dosud Nejvyšší správní soud nevyjádřil, a rovněž procesní pochybení v řízení po vrácení věci městskému soudu. Obě kasační stížnosti jsou tedy v tomto rozsahu přípustné.

[34] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasačních stížností a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že obě kasační stížnosti jsou důvodné, byť z důvodu, který namítají pouze stěžovatelé b) a c), k němuž by však musel Nejvyšší správní soud přihlédnout na základě § 109 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. i bez námítky z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud totiž musí přisvědčit námitce stěžovatelů b) a c), že městský soud rozhodl ve věci bez jednání, ač pro to nebyly splněny podmínky. Vzhledem k tomuto závěru by bylo předčasné, aby se Nejvyšší správní soud zabýval dalšími kasačními námitkami, neboť není možné předjímat další vývoj v návaznosti na průběh jednání.

[35] Dle § 51 odst. 1 s. ř. s. může soud rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

[36] Ze spisu městského soudu je patrné, že soud poprvé vyzval stěžovatele b) a c) ke sdělení, zda trvají na nařízení jednání, již přípis ze dne 25. 11. 2019, č. j. 10 A 171/2019-128 a č. j. 10 A 171/2019-129. Tehdy stěžovatelé b) a c) reagovali vyjádřením ze dne 20. 12. 2019, v němž uvedli, že na nařízení jednání trvají. Poté, co Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek městského soudu (který městský soud vydal po jednání) a věc mu vrátil k dalšímu řízení, městský soud přípis ze dne 18. 7. 2023, č. j. 10 A 171/2019-375 a č. j. 10 A 171/2019-376, opět vyzval stěžovatele b) a c), aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzev soudu sdělili, zda trvají na nařízení jednání. Tyto výzvy byly doručovány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb obálkami č. I. Při pokusu o doručení nebyli stěžovatelé b) a c) doručovatelkou zastíženi, zásilky tedy byly uloženy a připraveny k vyzvednutí dne 24. 7. 2023. Stěžovatelé b) a c) si zásilky v úložní době nevyzvedli a na dané výzvy nereagovali. Městský soud nicméně nařídil jednání na 31. 8. 2023. Předvolání k tomuto jednání bylo

pokračování

stěžovatelům b) a c) doručováno prostřednictvím provozovatele poštovních služeb obálkami č. III. Při doručování dne 17. 8. 2023 stěžovatelé b) a c) opět nebyli doručovatelkou zastíženi, zásilky tedy byly vloženy do jejich poštovní schránky. Nařízené jednání bylo následně na žádost právní zástupkyně osoby zúčastněné na řízení I) odročeno na 5. 10. 2023. Dne 2. 10. 2023 předsedkyně senátu oznámila dle § 8 odst. 3 s. ř. s., že shledává důvody pro své vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci. V návaznosti na tuto skutečnost soud nařízené jednání zrušil a vyrozuměl účastníky řízení o tom, že jednání bude nařízeno ihned poté, co bude rozhodnuto o oznámení podjatosti. Místopředseda městského soudu důvody pro vyloučení předsedkyně senátu z projednávání a rozhodnutí věci neshledal, oznámení tedy postoupil Nejvyššímu správnímu soudu, který usnesením ze dne 27. 11. 2023, č. j. Nao 167/2023-449, jež nabylo právní moci dne 12. 12. 2023, rozhodl, že předsedkyně senátu není vyloučena z projednávání a rozhodnutí dané věci. Spis byl dne 5. 1. 2024 vrácen městskému soudu. Městský soud osobě zúčastněné na řízení I) připsal ze dne 9. 1. 2024, č. j. 10 A 171/2019-456, v reakci na její žádost sdělil, že věc projedná v přednostním režimu. A následně dne 6. 2. 2024 vydal nyní přezkoumávaný rozsudek, aniž by nařídil jednání. Tento postup městský soud odůvodnil tím, že se ani jeden z účastníků nevyjádřil k výzvě ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání, jejich souhlas tedy byl presumován.

[37] Výkladem § 51 odst. 1 s. ř. s., včetně jeho uplatnění v situaci, kdy krajský (městský) soud rozhoduje o věci znovu poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře zabýval opakovaně. V rozsudku ze dne 14. 10. 2020, č. j. 2 As 326/2019-30, Nejvyšší správní soud podrobně popsal závěry starší judikatury k této otázce a konstatoval, že pokud žalobce v řízení před krajským (městským) soudem již jednou vyslovil svůj nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a soud mu následně doručí novou výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., na niž žalobce nereaguje, nelze o věci samé rozhodnout bez jednání, neboť účastník svůj nesouhlas již jednou vyslovil. Právní fikci souhlasu s takovým projednáním věci za dané procesní situace nelze použít. Uvedené závěry se uplatní také v případě, že soud o věci rozhoduje poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí zrušeno, neboť se stále se jedná o totéž řízení o totožné žalobě, v němž daný účastník vyjádřil svůj nesouhlas s rozhodnutím ve věci bez jednání.

[38] Důsledky opomenutí nařízení jednání po zrušení předchozího rozhodnutí a vrácení věci krajskému (městskému) soudu se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 13. 2. 2019, č. j. 8 As 341/2018-45, v němž dospěl k následujícím závěrům:

„V rozsudku ze dne 14. 12. 2009, čj. 5 Afs 112/2008-129, pak Nejvyšší správní soud, vycházející z judikatury Ústavního soudu, instruktivně rozvedl, že je třeba rozlišovat dvě situace, kdy krajský soud rozhoduje bez jednání ve věci znovu poté, co bylo jeho předcházející rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem. Prvním případem je situace, kdy i po zrušení prvního rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zůstává výsledek sporu stále otevřený a krajský soud je v dalším řízení dle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu povinen se určitými pro věc rozhodnými otázkami, které dosud nebyly ani Nejvyšším správním soudem plně vyřešeny, dále zabývat. Ve druhém případě již byla naopak rozhodná otázka beze zbytku posouzena Nejvyšším správním soudem a krajskému soudu po zrušení jeho původního rozsudku v dalším řízení nezbyvá žádný prostor pro vlastní uvážení. V obou případech je opominutí krajského soudu naříditi ve věci znovu jednání, pokud nebyl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. účastníky řízení udělen souhlas k rozhodnutí bez jednání, procesní vadou, konkrétně porušením § 49 odst. 1 s. ř. s. V prvním případě však taková vada zakládá porušení ústavních

práv žalobce a je zároveň vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), ve druhém případě tomu tak není, neboť i kdyby ve věci bylo nařízené jednání, nemohl by krajský soud rozhodnout jinak, než je předurčeno závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.‘ Ústavní soud v usnesení ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. IV. ÚS 786/08, uvedl, že ‚[s]ouhlas poskytnutý stěžovatelem ještě před vydáním prvního rozsudku ve věci, nebylo dle názoru Ústavního soudu možno bez dalšího vztahovat i na řízení po zrušení rozsudku Nejvyšším správním soudem, neboť procesní situace, za níž byl poskytnut, byla zcela odlišná.‘ Z tohoto usnesení vycházel i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2010, čj. 5 Azs 3/2010-92.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem musí krajský soud opětovně vyzvat účastníky řízení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, nebo musí nařídit jednání. V opačném případě se dopouští vady. Tato vada má vliv na zákonnost, pokud výsledek řízení byl ‚otevřený‘ a nebyl již definitivně předurčen kasačním soudem ve zrušujícím rozsudku.“

[39] Vzhledem k závěrům citované judikatury je především třeba zdůraznit, že v posuzovaném případě stěžovatelé b) a c) již před vydáním předchozího rozsudku městského soudu projeví svým vyjádřením ze dne 20. 12. 2019 výslovný nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání. V takovém případě sice soud může účastníky opakovaně vyzvat ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání, pokud však na výzvu nereagují, neuplatní se fikce udělení souhlasu dle věty druhé § 51 odst. 1 s. ř. s. Již z tohoto důvodu je zjevné, že městský soud postupoval chybně, pokud v návaznosti na to, že žádný z účastníků řízení nereagoval na výzvy zasláné po vrácení věci k dalšímu řízení, uzavřel, že se jejich souhlas s rozhodnutím věci bez jednání „presumuje“.

[40] Nejvyšší správní soud navíc shledal důvodnou rovněž argumentaci stěžovatelů b) a c) týkající se procesního postupu městského soudu, který je vyrozuměl o nařízení jednání ještě před tím, než jim uplynula lhůta stanovená ve výzvách ze dne 18. 7. 2023.

[41] Vzhledem k tomu, že výzvy ze dne 18. 7. 2023 byly stěžovatelům b) a c) doručeny obálkami č. I a že při pokusu o jejich doručení nebyli na dané adrese zastíženi a v desetidenní úložní době si zásilky nevyzvedli, nastoupily uplynutím této lhůty účinky náhradního doručení dle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Zásilky byly dle údajů na doručenkách připraveny k vyzvednutí dne 24. 7. 2023, považují se tedy za doručené ve čtvrtek 3. 8. 2023. Lhůta pro vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez jednání činila dle výzev dva týdny od jejich doručení, její poslední den tak připadal na čtvrtek 17. 8. 2023. Předvolání k jednání ze dne 11. 8. 2023 bylo stěžovatelům b) a c) doručováno obálkou č. III. Z doručenek založených ve spise městského soudu vyplývá, že stěžovatelé b) a c) nebyli ani v tomto případě při pokusu o doručení zastíženi, zásilky jim tedy byly dne 17. 8. 2023 vhozeny do poštovní schránky a tímto dnem se dle § 50 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. považují za doručené. Vyrozumění o nařízení jednání tak byla stěžovatelům b) a c) doručena v poslední den lhůty, kterou jim městský soud stanovil pro vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez jednání.

[42] Pokud byli stěžovatelé b) a c) již před uplynutím lhůty pro vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez jednání informováni o tom, že jednání bylo nařízeno, nelze jim vytýkat, že výslovně nesdělili soudu, že na nařízení jednání trvají. Nelze rovněž přehlédnout,

pokračování

že městský soud účastníky řízení opakovaně ujišťoval o tom, že hodlá jednání nařídit. Nejprve jednání odročil na konkrétní den (5. 10. 2023) a následně ho sice zrušil, ve vyznění o zrušení jednání však účastníkům výslovně sdělil, že jednání nařídí ihned poté, co bude rozhodnuto o oznámení podjatosti předsedkyně senátu. Stěžovatelé b) a c) tedy neměli důvod pochybovat o tom, že soud hodlá ve věci nařídit jednání. Rovněž z písemného vyjádření stěžovatelů b) a c) ze dne 28. 9. 2023 je patrné, že počítali s tím, že ve věci proběhne jednání, neboť zde uvádějí, že dané vyjádření činí „*před jednáním soudu nařízeným na den 5. 10. 2023*“. Také tento postup městského soudu, který ještě před uplynutím lhůty pro vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez jednání předvolal stěžovatele b) a c) k jednání a následně je opakovaně ujišťoval o tom, že jednání proběhne, aby poté bez dalšího rozhodl ve věci bez jednání s odůvodněním, že účastníci řízení s tímto postupem neprojeví nesouhlas a jejich souhlas se proto presumuje, tedy sám o sobě představuje porušení práva stěžovatelů b) a c) na ústní projednání věci.

[43] Nejvyšší správní soud dodává, že v posuzovaném případě představuje nenařízení jednání vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, tedy kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Svým předchozím rozsudkem ze dne 6. 3. 2023, č. j. 5 As 25/2021-174, totiž Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu především z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti (byť městskému soudu vytkl rovněž nesprávnost některých dílčích závěrů, které přezkoumatelné byly) a navíc některými otázkami předestřenými v žalobách se ve svém předchozím rozhodnutí o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení I) nemohl vůbec zabývat. Je tedy zřejmé, že se nejednalo o situaci, kdy byly všechny rozhodné otázky beze zbytku posouzeny Nejvyšším správním soudem a výsledek řízení tak byl definitivně předurčen jeho zrušujícím rozsudkem.

[44] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační námitku, podle níž městský soud porušil právo stěžovatelů b) a c) na ústní projednání věci, důvodnou.

[45] Dalšími kasačními námitkami, ať již byly uplatněny stěžovatelem a) nebo stěžovateli b) a c), se Nejvyšší správní soud nezabýval. Jak již soud předdeslal, v situaci, kdy městský soud nenařídil ve věci jednání, ač tak učinit měl, nelze předjímat další vývoj v návaznosti na průběh jednání, a je tedy předčasné zabývat se dalšími kasačními námitkami, ať již je uplatnil kterýkoli stěžovatel.

IV.

Závěr a náklady řízení

[46] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnosti důvodnými a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku i v předcházejícím rozsudku ze dne 6. 3. 2023, č. j. 5 As 25/2021-174 (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[47] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. října 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu